

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊАЛУКА
Број: 57 0 Пс 097918 16 Рев
Дана, 03.04.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горјане Попадић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца ЈП Р. р. РС А.Д. Б., кога заступају М.Б. и Љ.Д., адвокати из Б., против туженог П.-А. д.о.о. Г., кога заступа М.Ш., адвокат из Г., ради накнаде, штете вриједност предмета спора 206.567,98 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 097918 16 Пж од 21.06.2016. године, на сједници вијећа одржаној дана 03.04.2018. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија туженог се усваја, укида се пресуда Вишег привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 097918 16 Пж од 21.06.2016. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 097918 12 Пс од 26.02.2016. године обавезан је тужени да тужиоцу на име главног дуга исплати износ од 206.567,98 КМ, обрачунату законску затезну камату за период од 23.05.2012. године (као дана подношења тужбе) па до дана 26.11.2015. године (као дана израде налаза), у износу од 132.646,91 КМ, законску затезну камату на износ главног дуга од 206.567,98 КМ почев од 27.11.2015. године па до исплате, те да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 4.455,00 КМ, а све у року од 30 дана од дана пријема пресуде.

Преостали дио захтјева за исплату законске затезне камате и за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа, одбијен је као неоснован.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањалуци број 57 0 Пс 097918 16 Пж од 21.06.2016. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена, те одбијен као неоснован, захтјев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 2.100,00 КМ.

Благовремено изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени из свих разлога прописаних одредбом члана 240. ЗПП и предлаже да се ревизија усвоји, побијана пресуда преиначи или да се укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужилац није одговорио на ревизију туженог.
Ревизија је основана.

У овој парници тужилац захтјева да му тужени на име мањка ускладиштене пшенице у количини од 413.475 кг исплати накнаду у износу од 206.567,98 КМ, са законском затезном каматом почев од 23.05.2012. године као дана подношења тужбе па до исплате, као и захтјев да на име обрачуна законске затезне камате за период од 23.05.2012. до 26.11.2015. године исплати износ од 132.646,51 КМ и трошкове парничног поступка.

У поступку који је претходио доношењу оспорене пресуде утврђено је: да су парничне странке дана 08.09.2008. године закључиле уговор о ускладиштењу, чувању и обнављању меркантилне пшенице број 15/2-3344/08 за период од 01.07.2008. до 30.06.2009. године; да се тим уговором тужени обавезао да меркантилну пшеницу коју је примио на чување ускладишти и чува у свом силосу у складу са технолошким захтјевима за дугорочно чување и да врши обнављање у роковима и на начин који у потпуности омогућава чување уговореног квалитета пшенице, и да у својим пословним књигама ускладиштену пшеницу води на ванбилансној евиденцији; да је тужени био дужан да ускладиштење и отпрему пшенице врши по изричитом писменом налогу тужиоца и да достави тужиоцу сву документацију (потврду о ускладиштењу, магацинску излазну отпремницу и др.) у року од 3 дана од извршене отпреме; да према одредби члана 12. уговора, тужени као складиштар одговора за количину и квалитет ускладиштене робе; да је тужилац у складу с уговором ускладиштио у силосима туженог 2.132.725 кг меркантилне пшенице, а да је тужени по налогу тужиоца испоручио друштву Ф. а.д. Н.Т. укупно 1.718.373 кг меркантилне пшенице; да је извршено усаглашавање количине меркантилне пшенице са пописом од 31.12.2008. године у износу од 877 кг тако да од укупне количине ускладиштене меркантилне пшенице тужени није испоручио количину од 413.475 кг; да количина меркантилне пшенице у износу од 413.475 кг представља разлику између ускладиштене пшенице у силосима туженог по предметном уговору у количини од 2.132.725 кг, количине од 1.718.373 кг која је по налогу тужиоца премјештена у силосе Ф. а.д. и количине од 877 кг која је искњижена по основу усаглашавања стања са пописом стања у силосима (2.132.725 кг – 1.718.373 кг - 877 кг = 413.475 кг): да је тужилац ову количину меркантилне пшенице фактурисао туженом фактуром бр. 00667-Р/2011 дана, 30.12.2011. године са валутом плаћања дана, 30.12.2011. године, по цијени 0,427 КМ, што са урачунатим ПДВ износи 206.567,98 КМ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да су парничне странке биле у пословном односу по основу уговора о ускладиштењу, којим се тужени, као складиштар обавезао да прими, чува и обнавља 2.132.725 кг меркантилне пшенице у сопственом силосу и да је преда на захтјев тужиоца, као оставодавца или другог овлаштеног лица, а тужилац, као оставодавац се обавезао да му за то плати одређену накнаду, сагласно одредби члана 730. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, те „Службени гласник РС“ бр. 17/93 до 74/04 – у даљем тексту: ЗОО). Налазећи да тужени није доказао да је испоручио тужиоцу сву ускладиштену пшеницу и да је утврђено да недостаје количина од 413.475 кг меркантилне пшенице која се појављује као разлика између предате количине по уговору од 2.132.725 кг и испоручене количине привредном друштву Ф. а.д. Н.Т. од 1.718.373 кг, те извршеног усаглашавања стања, нижестепени судови су закључили да у складу са одредбом члана 733. ЗОО тужени одговара тужиоцу за штету због немогућности да врати недостајућу количину пшенице од 413.475 кг. Висина накнаде утврђена је на основу налаза и мишљења вјештака економске струке према коме је вриједност ускладиштене меркантилне пшенице 0,50 КМ/1 кг, са урачунатим ПДВ, па

је усвојен тужбени захтјев тужиоца за исплату износа од 206.567,98 КМ, захтјев за исплату износа од 132.646,91 КМ на име обрачунате законске затезне камате за период од 23.05.2012. године (као дан подношења тужбе) па до израде налаза (25.11.2015. године), те захтјев за исплату законске затезне камате на износ главног дуга од 206.567,98 КМ почев од 27.11.2015. године па до исплате, док је преостали дио захтјева за исплату законске затезне камате одбијен као неоснован.

Нижестепени судови су одбили истакнути приговор туженог о застарјелости потраживања тужиоца, налазећи да је уговор о ускладиштењу, чувању и обнављању меркантилне пшенице закључен на период од 01.07.2008. до 30.06.2009. године, а да је тужба за исплату накнаде штете из овог пословног односа поднијета 23.05.2012. године, те да је подношењем тужбе у смислу члана 388. ЗОО застаријевање прекинуто, и да до подношења тужбе није протекао рок од три године прописан одредбом чланом 374. ЗОО.

По оцјени овог суда правилно су нижестепени судови закључили да су парничне странке биле у пословном односу по основу уговора о ускладиштењу од 08.09.2008. године, да је по том уговору тужени примио 2.132.725 кг зреле, здраве, без знакова плијесни, страних мириса и укуса, незаражене пшеничним болестима и штеточинама меркантилне пшенице тужиоца, да је ова количина усаглашена при закључењу уговора што је констатовано у члану 2. уговара, па су наводи туженог истакнути у току поступка, а које понавља и у ревизији, да тужилац није доказао коју је количину меркантилне пшенице ускладиштио код туженог, потпуно неосновани.

Правилно су нижестепени судови закључили да тужени није доказао да је испоручио тужитељу сву ускладиштену пшеницу и ревизионим наводима овај закључак није доведен у сумњу. Наиме, из писменог обавјештења тужиоца од 16.10.2009. године упућеног туженом, на које се позива ревидент, да код њега нема ускладиштене пшенице, не може се закључити да је тужени испоручио сву ускладиштену пшеницу тужиоцу, како је то правилно закључио другостепени суд, јер је у истом писменом обавјештењу тужилац навео да је неовлаштено отуђено 414.325 кг пшенице.

Другостепени суд је правилно одбио као неоснован приговор недостатка стварне легитимације истакнут у жалби, а који тужени понавља и у ревизији, јер је у закључењу уговора учествовао управо тужилац и уговор је потписао директор Дирекције за ... која је била у саставу Министарства

Правилно је другостепени суд оцијенио неоснованим и приговоре туженог којим оспорава налаз и мишљење вјештака економске струке истичући да није заснован на прегледу књиговодствене документације парничних странака, јер тужени није доставио своју документацију о ванбилансној евиденцији ускладиштене пшенице (уговором предвиђено да складиштар ускладиштену меркантилну пшеницу у својим пословним књигама води на ванбилансној евиденцији) ни након што је одређено допунско вјештачење, наводећи да је не посједује, из ког разлога се с успјехом не може позивати на тај недостатак налаза и мишљења вјештака. Како је на основу материјалних доказа и налаза и мишљења вјештака економске струке утврђено да је од укупно примљених 2.132.725 кг меркантилне пшенице по налогу тужиоца испоручено привредном друштву Ф. а.д. Н.Т. од 1.718.373 кг, да је количина од 877 кг искњижена по основу усаглашавања количине меркантилне пшенице са пописом од 31.12.2008.године, правилно је утврђено да тужени није испоручио тужиоцу 413.475 кг. меркантилне пшенице.

Правилан је став нижестепених судова да се спорни однос међу странкама треба разријешити примјеном одредба члана 731. и 733. ЗОО. У конкретном случају тужилац не захтјева испуњење уговорне обавезе, нити се ради о алтернативној обавези, како то сматра ревидент. Овдје се ради о одговорности туженог за штету због пропасти, умањења или оштећења меркантилне пшенице за вријеме од њеног пријема до предаје, па нема мјеста примјени члана 355. став 1. и 403. ЗОО, на које се тужени позива. Није основан ни приговор туженог да уговором није предвиђено да ће тужени као складиштар бити у обавези да тужиоцу исплати ускладиштену робу, уколико је не испоручи, јер се одговорност за штету у овом случају заснива на закону, а јасно произлази и из одредбе члана 6. уговора.

Према одредби члана 731. ЗОО складиштар одговара оставодавцу за штету осим ако докаже да је штета настала усљед околности које се нису могле избјећи или отклонити или је проузрокована кривицом оставодавца, манама или природним својствима робе или неисправном амбалажом. Накнада штете коју је складиштар дужан платити због пропасти, умањења или оштећења робе, према одредби члана 733. ЗОО не може прећи стварну вриједност робе, осим ако је штета проузрокована намјерно или крајњом непажњом. Као стварна вриједност робе узима се она вриједност коју је оставодавац пријавио складиштару приликом предаје робе. У конкретном случају нижестепени судови су утврдили да је настала штета у укупном износу од 206.567,98 КМ.

Приговор ревидента да тужилац није доказао да је туженом платио трошкове ускладиштења пшенице није од значаја за одлуку у овом спору, јер захтјев за исплату уговорене накнаде тужени није поставио у току поступка.

Међутим, основано ревидент указује да су нижестепени судови погрешно цијенили приговор застарјелости потраживања који је тужени истакао већ у одговору на тужбу и на којем инсистира током цијелог поступка, па и у ревизији. Нижестепени судови су одбили овај приговор туженог као неоснован полазећи од чињенице да је уговор о ускладиштењу, чувању и обнављању меркантилне пшенице закључен на период од 01.07.2008. године до 30.06.2009. године, па да је пословни однос међу странкама престао да постоји након истека овог уговора односно 30.06.2009. године. Како је тужба за исплату накнаде поднесена 23.05.2012. године, закључили су да је подношењем ове тужбе у смислу одредбе члана 388. ЗОО застаријевање прекинуто, па будући да није протекао трогодишњи рок из члана 374. ЗОО прописан за застарјелост потраживања између правних лица из уговора о промету робе и услуга, сматрају да потраживање тужиоца није застарјело.

Оцјењујући приговор застарјелости потраживања који је истакао тужени, нижестепени судови су изгубили из вида да се потраживање тужиоца односи на накнаду штете настале повредом уговорне обавезе, а не на испуњење обавеза из уговора о промету робе и услуга, конкретно уговора о ускладиштењу, па да су за оцјену приговора застарјелости потраживања релевантне одредбе члана 376. ЗОО. При томе треба имати у виду да према одредби става 3. члана 376. ЗОО потраживање накнаде штете настале повредом уговорне обавезе застарјева за вријеме одређено за застарјелост те обавезе, те да се у овом случају, с обзиром да се ради о потраживању накнаде штете проузроковане повредом обавезе из уговора о промету робе и услуга закљученог између правних лица, не примјењују прописи о субјективном и објективном року застаре деликтом

проуроковане штете, а да застарјелост потраживања накнаде штете почиње тећи од настанка штете.

Како нижестепени судови због погрешног приступа у оцјени приговора застарјелости нису утврдили чињенице битне за правилну примјену материјалног права, ваљало је примјеном члана 250. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13) одлучити као у изреци.

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић